herpy

GEKKOER

Gekko vittatus

Gekko vittatus er en rask, sky nattklatrer fra regnskogene på Ny-Guinea og øyene omkring, med en tydelig hvit stripe nedover ryggen. Artsnavnet *vittatus* er latin for "med bånd" og henspiller nettopp på stripen. Den er et flott dyr å se på i et velbeplantet terrarium, men den vil helst ikke tas opp, og de fleste i handelen er viltfangede.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Lined gecko Tidligere navn: *Gecko vittatus; Platydactylus vittatus* Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**18-25 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Varmeplass	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**21-24 °C**
Luftfuktighet	**55-80 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og frukt**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**3-6**
Inkubasjon	**80-120 dager** ved 25-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Gekko vittatus har en hvit stripe som løper fra halerota opp langs ryggen. Ved nakken deler den seg i to og fortsetter fram mot øynene. Kroppen er slank og gråbrun, lysebrun eller olivengrønn, og halen har lyse tverrbånd. Øynene er store, uten lokk og mørkt oransje til ravfargede med loddrett pupill. Under tærne sitter fine heftelameller, som gjør at dyret kan løpe opp glass.

Arten ble beskrevet av den nederlandske naturforskeren Martinus Houttuyn i 1782. Den hører til slekten *Gekko*, som også rommer *Gekko gecko*, og i nyere inndelinger plasseres den i underslekten *Lomatodactylus*. Den opprinnelige typelokaliteten, "Zekerlyk uit de Indië" ("helt sikkert fra India"), er feil: Dyret finnes ikke i India, men på og omkring Ny-Guinea.

Voksne dyr blir omtrent 18-25 cm inkludert hale. De er raske og nervøse og gjemmer seg mye, så man ser ofte bare et glimt av dem når lyset slås av. Blir de skremt, kan de gi fra seg lyd, forsøke å bite eller kaste halen. Huden er tynnere enn hos for eksempel *Eublepharis macularius* og rives lettere opp. Kjønnsforskjeller er ikke tydelige utenpå hos de unge, og om man kan skille dem på farge eller tegning, er ikke dokumentert.

Interessen for arten økte markant i 2025, og tilbudet er fortsatt preget av importerte, viltfangede dyr. Det finnes imidlertid oppdrettere, og oppdrettede dyr er klart det beste valget: De er vant til fôr og terrarium og har færre parasitter.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

Gekko vittatus lever i den østlige delen av Indonesia, på Ny-Guinea og på øyene mot øst. Arten er kjent fra Halmahera og Morotai i Indonesia, Papua Ny-Guinea med Admiralitetsøyene og Bismarckarkipelet, Salomonøyene (blant annet Rennell og Bellona) og Palau i Mikronesia. De registrerte funnene ligger særlig i Papua Ny-Guinea, Indonesia, på Salomonøyene, i Vanuatu og på Palau.

Grensene er litt uklare. Forekomsten i Vanuatu er tvilsom, meldingene fra Fiji skyldes feil, og arten finnes ikke på Timor. Også forekomsten på Java er omstridt. Kartet viser derfor bare de fire landene der arten med sikkerhet hører hjemme: Indonesia, Papua Ny-Guinea, Salomonøyene og Palau.

> **Naturlig utbredelse:** Indonesia, Papua Ny-Guinea, Palau og Salomonøyene.

LEVEOMRÅDE

Gekko vittatus er knyttet til trær og lever i tropisk regnskog, der den finnes både i undervegetasjonen og høyere oppe i kronene. Den ses også ved hus i landsbyene.

Klimaet er jevnt hele året, fordi området ligger nær ekvator. Luftfuktigheten ligger på 70-90 %, temperaturen på 30-32 °C om dagen og omtrent 21 °C om natten, og dagslyset varer omtrent 12 timer året rundt. Tallene er en samlet beskrivelse av leveområdet og ikke målinger fra en bestemt lokalitet, så ta dem som en rettesnor. I naturen blir dyrene bare 2-5 år gamle, mens de i fangenskap kan leve 10-20 år.

Stell

TERRARIET

Et enkelt voksent dyr må ha et høyt terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Andre angivelser setter imidlertid minimum til 45 × 45 × 90 cm, og større er alltid bedre, fordi *Gekko vittatus* er aktiv og klatrer mye. Et dyr som får for lite plass, gjemmer seg mesteparten av tiden. Mer enn ett dyr krever minst 60 × 60 × 60 cm, men de bør helst ikke holdes sammen, fordi det kan oppstå slagsmål og skader. Er du i tvil, så hold dem hver for seg.

Glass er best, fordi dyrene henger fast på alle overflater og raskt finner sprekker i nett. Innred med kraftige greiner, bambus, korkrør og korkplater i flere høyder og med store, solide planter som pothos, philodendron og bromelier. Plantene må tåle at et hoppende dyr lander på dem. Skjulene må være så vide at dyret enkelt kommer inn i dem.

Som bunnsubstrat brukes en fuktholdende blanding av kokosjord, jord uten gjødsel og løvstrø, minst 5 cm dyp. Bioaktivt substrat med spretthaler og skrukketroll er populært. Det må være ventilasjon, men for mye trekker fuktigheten ut. Tørk av glasset med jevne mellomrom, for dyrene setter gjerne fra seg avføring på ruten, og kalkavleiringer kan svekke grepet deres.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Her spriker angivelsene en del. Én angivelse er 29-32 °C om dagen og omtrent 24 °C om natten, en annen en varmeste flekk på 30-32 °C, omtrent 26-29 °C i resten av terrariet og 21-24 °C om natten. En tredje er 31-32 °C på varmegreinen, 24-27 °C i den kjølige delen og aldri under 24 °C om natten. Vi anbefaler en mellomting: 25-28 °C i bakgrunnen om dagen, en varm flekk på 30-32 °C høyt oppe og 21-24 °C om natten, noe som omtrent svarer til forholdene i naturen.

Varmen kommer best fra en lav halogenpære eller varmelampe over nettet, styrt av en termostat, slik at det oppstår en tydelig gradient fra toppen og ned. Sett terrariet vekk fra solrike vinduer, for glasset slipper varmen inn og holder den fanget. Mål med et digitalt termometer både øverst og nederst. Er dyret sløvt og gjemmer seg hele tiden, eller gaper det med åpen munn, kan det være for varmt eller for kaldt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være ganske høy. Angivelsene svinger fra 70-80 % og 65-75 % om dagen og mer om natten til en grunnfuktighet på omtrent 50 % som stiger til 75 % ved leggetid. Sikt mot en rytme der fuktigheten ligger på 55-65 % om dagen og stiger til 75-80 % etter en grundig spraying om kvelden. Spray igjen om morgenen hvis luften blir for tørr.

Dyret drikker vanndråpene fra blader og ruter. Sett dessuten fram en lav skål med friskt vann, som byttes daglig. En automatisk forstøver om natten kan hjelpe, men må ikke gi konstant våte forhold. Når dyret skal skifte hud og blir blekt, kan fuktigheten i en kort periode settes opp mot 90 %, slik at huden slipper rent. Etter hudskiftet bør du sjekke tærne for rester.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Gekko vittatus er aktiv om natten og i skumringen og kan overleve uten UVB, men bør ha det. Bruk et svakt UVB-rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1), for eksempel et T5-rør på 5-7 %, over nettet på den ene siden av terrariet, med fri bane ned til dyret. Glass og plast bremser UV, så lyset må sitte rett over dyret og ikke bak en rute. Pæren byttes etter produsentens anvisning, typisk hver 6.-12. måned.

Plantene trenger også lys, så et lysrør for planter er et godt tillegg. Ha lyset på omtrent 12 timer om dagen, gjerne styrt av en tidsbryter. Lystiden kan også varieres mellom 10 timer om vinteren og 14 timer om sommeren. Om natten skal det være mørkt. Fordi arten er nattaktiv, må det være rikelig med skygge og skjul i hele terrariet.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Gekko vittatus lever av levende insekter. Gi sirisker, dubia-kakerlakker, larver av svart soldatflue og en gang imellom melormer eller voksmøllarver. Fôrdyrene må ikke være større enn avstanden mellom øynene på dyret. Unngå superormer, fordi de er vanskelige å fordøye, og voksmøllarver og smørormer skal bare være en tilfeldig godbit, fordi de er feite.

Unge dyr fôres daglig, voksne annenhver dag eller tre til fire ganger i uken. Gi fôrdyrene en god kost 24-48 timer før, og pudre dem med kalk ved de fleste fôringene. Bruken av D3 er omdiskutert: Bruker du UVB, er kalk uten D3 sikrest, og uten UVB skal det være kalk med D3. Gi dessuten et multivitaminpreparat omtrent en gang i uken, og pudre ikke kalk og multivitamin sammen.

Mange dyr tar også ferdigfôr til *Correlophus ciliatus* eller moset moden banan eller papaya som en tilfeldig godbit. Det er ikke hovedfôret. Ta ut uspiste insekter etter et døgn. En skål som sitter høyt oppe, passer til arten. Mange dyr lærer å ta fôr fra en pinsett.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Gekko vittatus er rask, sky og nervøs og er ikke et dyr man tar opp for fornøyelsens skyld. Den minner om *Gekko gecko*, men er mindre aggressiv. Den kan forsøke å bite, gi fra seg en høy, bjeffende lyd og kaste halen. Halen vokser ut igjen, men ikke som den var, og det koster dyret mye energi. Ta derfor aldri tak i halen, og begrens håndtering til det nødvendige. La nye dyr falle til ro i et par uker.

Dyrene kan være høylytte om natten, så tenk over hvor terrariet står. De er også dyktige rømningskunstnere: Åpne luken bare litt av gangen, og vær beredt hvis dyret hopper. Hanner må ikke holdes sammen. Hunner i en avlsgruppe kan danne en rangorden og vokte ungene, men det er risikabelt å holde flere dyr sammen. Start alltid med ett dyr, og bare et par hvis du har plass og skjul nok. Følg med på bitt og skader.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnet kan ses på de halvvoksne og voksne dyrene. Hannene har en bule på hver side av halerota og en rekke porer foran kloakken. Når dyrene blir kjønnsmodne, er ikke dokumentert. Angivelsen 18 måneder er upålitelig. Som en tommelfingerregel for gekkoer i slekten bør hunnen først brukes i avl når hun er utvokst og i god hold, ikke før hun er et par år gammel.

PARRING

Gekko vittatus yngler om våren i naturen. Detaljer om paringen, vinterpause og introduksjon av dyrene er ikke dokumentert. Følg med på dyrene de første dagene, og skill dem hvis hannen er for hard mot hunnen. Gi hunnen rikelig med insekter og kalk gjennom hele sesongen, slik at hun ikke tappes for kalk. Bruk aldri to hanner sammen.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett eller to egg om gangen. Typisk kommer det kull på to egg omtrent hver måned og 6-12 egg til sammen i en sesong, svarende til tre til seks kull. Hunner uten hann kan også legge egg, men de er ubefruktede. Eggene limes fast på underlaget, for eksempel innvendig eller utvendig på korkrør og korkbark, og skal ikke graves ned.

Gi hunnen flere egnede korkrør eller korkplater å velge mellom. *Gekko vittatus* er lett å få til å yngle, og hunnene vokter egg og unger. Ta likevel ut ungene når de klekkes, fordi de voksne kan angripe dem. Følg med på vekten og formen til hunnen, og stopp avlen hvis hun går ned i vekt.

INKUBASJON

Eggene sitter fast og tåler ikke å rives løs. La dem bli der de er hvis de er i sikkerhet for de andre dyrene, eller flytt hele korkplaten eller røret med eggene over i en rugemaskin. Inkubasjonstiden er 80-120 dager. Den beste temperaturen er ikke dokumentert for *Gekko vittatus*. Vi har valgt 25-28 °C, den nedre delen av de 25-30 °C som brukes til den nære slektningen *Gekko gecko*, fordi det ligger nær artens naturlige klima. Ta det som et anslag. Hold luftfuktigheten høy ved å sette fuktig vermikulitt eller kokosjord i nærheten, men la ikke eggene bli våte.

OPPDRETT AV UNGER

Det finnes svært lite dokumentert kunnskap om oppdrett av unger. Som utgangspunkt skal de ha samme temperatur og luftfuktighet som de voksne i et lite, høyt terrarium med mange skjul og daglig spraying. Ungene forlater hunnen når de er nesten utvokste. Gi små fôrdyr, ikke bredere enn avstanden mellom øynene på ungen, for eksempel bananfluer og små sirisker, daglig og pudret med kalk. Vei dem jevnlig, og skill dem hvis noen blir bitt eller sakker akterut.

Helse og vanlige feil

Gekko vittatus er et følsomt dyr, særlig når den er viltfanget. De typiske problemene er:

- Parasitter og avmagring hos viltfangede dyr. Få en veterinær med erfaring på krypdyr til å undersøke en avføringsprøve, og kjøp helst oppdrettede dyr.
- Munnbetennelse og luftveisinfeksjoner. Slim ved munn og nese er et varselsignal.
- Hudrester som sitter fast på tærne etter hudskiftet. De kan snøre av en tå og må løsnes forsiktig med fuktighet.
- Tynn hud som lett rives opp. Fjern skarpe kanter og sjekk jevnlig for sår, som kan bli betent.
- Kalkmangel hos avlshunner og unge dyr, som gir bløte bein og skjelvinger. Pudre fôret og gi svakt UVB.
- Stress og tapt hale ved for mye håndtering eller for lite skjul.

Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker, er slapt eller har problemer med å skifte hud.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.